



TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

KURU ÜZÜM



●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Tarım Ürünleri Daire Başkanlığı

KURU ÜZÜM

ÜRETİM

Dünya Üretimi

Dünyada, önde gelen üretici ülkeler tarafından üretilen üzümlerin belirli bir kısmı her yıl kurutulmuş 1,2 milyon tona yakın miktarda kurutulmuş üzüm elde edilmektedir. Türkiye, A.B.D, Yunanistan, Şili, İran, Arjantin, Avustralya ve Güney Afrika dünyanın en önemli çekirdeksiz kuru üzüm üreticisi ülkeleridir. Tablo 1’den de anlaşılacağı üzere, çekirdeksiz kuru üzüm üretiminde bazı yıllar ülkemiz, bazı yıllar ise ABD birinci sırayı almaktadır. İran ise yıllık ortalama 100 bin tonluk üretimi ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 1: Dünya Çekirdeksiz Kuru Üzüm Üretimi (Kuş üzümü ve diğer türler dahil, Bin Ton)

Yıllar	Türkiye	Avustralya	İran	Yunanistan	ABD	Güney Afrika	Şili	Arjantin	Toplam
2001	255	25	112	35	350	29	32	-	838
2002	200	25	102	39.8	350	35	30	-	781.8
2003	210	29	107	20	318.8	33	34	-	751.8
2004	200	30	95	15	239.2	27.4	47.8	-	654.4
2005	250	24	90	35	175	37	44	-	655
2006	220	25	80	20	231	21.5	44	-	641.5
2007	274	23	-	25	208	31.5	44	-	605.5
2008	240	12	120	25	317.5	40	60	23	837.5
2009	310	10	60	32	325	42.3	55	27	861.3
2010	273	14	125	28	275	32	70	28	845
2011	248	18	155	20	268	40	55	25	829

Kaynak: INC

Türkiye Üretimi

Ülkemizde, 1200’ün üzerinde üzüm çeşidinin varlığı saptanmıştır. Üretilen üzümün, yıllar itibariyle değişmekle beraber, ortalama % 5-10’unun kurutulduğu tahmin edilmektedir. Türkiye’nin dünya ticaretine konu olan ve ihracatta en fazla öneme sahip kuru üzümler, çekirdeksiz ve özellikle “Sultani” tip kuru üzümlerdir. Ülkemizin sultani veya diğer bir adıyla sultaniye çekirdeksiz üzümü dünyaca tanınmaktadır. Sultaniye tipi çekirdeksiz kuru üzüm, 18. yüzyıl sonlarında yuvarlak çekirdeksiz kuru üzümün ıslah edilmiş çeşididir. Nefaset yönüyle sultanlara layık görüldüğünden sultan sofralarını süslemesi nedeniyle sultaniye adını almıştır.

Ülkemizde çekirdeksiz kuru üzüm üretimi, Ege bölgesinde özellikle Manisa, Turgutlu, Salihli, Akhisar, Menemen, Kemalpaşa, Çal ve Çivril’de yoğunlaşmıştır.

Türkiye’de üretilen üzümler, çoğunlukla kuru ve yaş olarak tüketilmekle birlikte, bir miktar üzüm de pekmez, bulama, pestil, lokum gibi formlarda doğrudan veya sirke ile içki yapımında olduğu gibi dolaylı olarak sanayi tarafından değerlendirilmektedir. Türkiye’deki üzüm tüketimi, üretimin, sofralık, şaraplık veya kurutmalık olmasına göre farklılık göstermektedir. Sofralık ve şaraplık üzüm üretiminin yurt içi talebi ancak karşılıyor olması sebebiyle, tüketimin büyük bölümü yurt içinde gerçekleştirilmekte ve ancak küçük bir bölümü ihracata konu olmaktadır. Kuru üzümde ise ağırlık ihracattadır.

Bir protein ve karbonhidrat kaynağı olan kuru üzüm, içeriğindeki demir, fosfat, kalsiyum ve diğer mineral maddeler ile A, B1, B2, B6, C vitaminlerinden dolayı, dünyada gittikçe artan oranlarda talep görmektedir. Özellikle gelişmiş ülkelerde, sağlıklı gıda tüketimi konusundaki bilincin yüksek olması beslenme alışkanlıklarında bu tip ürünlerin daha fazla yer almasına sebep olmaktadır. Bu açıdan, kuru üzüm, gelecek yıllarda, dünya organik gıda pazarından daha büyük paylar alabilecek bir üründür.

DIŞ TİCARET

Dünya İhracatı

Dünyada üretilen 60 milyon tondan fazla taze üzümün bir kısmı kurutmalık olarak ayrılmakta ve önde gelen ülkeler tarafından her yıl yaklaşık 1 milyon ton civarında kuru üzüm elde edilmektedir. Üretilen bu miktar üzümün ise her yıl 600-700 bin ton arasındaki miktarı dünya ticaretine konu olmakta, ortalama 200 -250 bin tonluk kısmı ise üretici ülkeler tarafından kendi iç piyasalarında tüketime sunulmaktadır.

Dünya Çekirdeksiz Kuru Üzüm ihracatına ilişkin veriler incelendiğinde ülkemizin %25'lik pay ile birinci sırada yer aldığı, ülkemizi sırasıyla A.B.D (%20), İran (%19) ve Şili'nin (%8) takip ettiği görülmektedir (Tablo 2). Sektörde başta Almanya ve Hollanda olmak üzere bazı ülkelerin re-export uygulamalarına yaygın olarak rastlanmaktadır.

Tablo 2 : Dünya Çekirdeksiz kuru Üzüm İhracatı (Bin \$)

Ülkeler	2009	2010	Pay (%)	Değişim (%)
Türkiye	407.512	417.598	24,6	2,5
A.B.D	290.698	331.814	19,6	14,1
İran	-	318.879	18,8	-
Şili	118.568	141.392	8,3	19,2
Güney Afrika	45.757	79.902	4,7	74,6
Çin Halk Cumhuriyeti	65.311	69.960	4,1	7,1
Yunanistan	56.302	55.623	3,3	-1,2
Afganistan	53.359	52.527	3,1	-1,6
Arjantin	32.382	46.962	2,8	45,0
Özbekistan	26.079	26.629	1,6	2,1
Genel Toplam	1.318.407	1.695.681	100,0	28,6

Kaynak: ITC calculations based on UN COMTRADE statistics

Dünya İthalatı

Dünya Çekirdeksiz Kuru Üzüm ithalatına ilişkin veriler incelendiğinde, birinci sırada %24,5'lik pay ile İngiltere'nin yer aldığı, bu ülkeyi sırasıyla Almanya (%9,5), Rusya Federasyonu (%8) ve Hollanda'nın (%6,5) takip ettiği görülmektedir. Bu dört ülkenin toplam payları dünya ithalatının yaklaşık yarısına tekabül etmektedir.

Tablo 3: Dünya Çekirdeksiz kuru Üzüm İthalatı (Ton)

Ülkeler	2009	2010	Pay (%)	Değişim (%)
İngiltere	116.658	121.928	14,5	4,5
Almanya	71.855	79.551	9,5	10,7
Rusya Federasyonu	68.954	66.960	8,0	-2,9
Hollanda	47.249	54.288	6,5	14,9
Kanada	30.721	33.429	4,0	8,8
Japonya	27.252	30.470	3,6	11,8
Fransa	24.407	26.323	3,1	7,9
Brezilya	22.656	25.919	3,1	14,4
Avustralya	26.534	22.651	2,7	-14,6
Birleşik Arap Emirlikleri	5.876	22.199	2,6	277,8
Genel Toplam	774.460	839.955	100,0	8,5

Kaynak: ITC calculations based on UN COMTRADE statistics

Türkiye'nin Çekirdeksiz Kuru Üzüm İhracatı

Türkiye'nin kuru üzüm ihracatının hemen hemen tamamını çekirdeksiz kuru üzümler oluşturmaktadır. Türkiye'nin 2010 yılı kuru üzüm ihracatı 417 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, 2011 yılında ise bir önceki yıla oranla %21'lik artış ile bu rakam 506 milyon dolara yükselmiştir.

Ülkeler itibariyle Türkiye'nin çekirdeksiz kuru üzüm ihracatına bakıldığında, en önemli ihraç pazarlarımızın, başta İngiltere, Almanya, Hollanda ve İtalya olmak üzere AB ülkeleri olduğu görülmektedir (Tablo 4). Bu ülkeler, Türkiye'den ithal ettikleri kuru üzümlerin bir kısmını yeniden ihraç ederek değerlendirme yoluna gitmektedirler.

Tablo 4: Türkiye'nin çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı

Ülke Adı	2010		2011		% Değişim	%Pay
	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)		
İngiltere	57.968	113.001	59.550	141.398	25,1	27,9
Almanya	36.381	72.677	38.827	92.344	27,1	18,2
Hollanda	27.898	54.868	24.442	57.568	4,9	11,4
İtalya	16.944	33.866	16.701	39.105	15,5	7,7
Fransa	15.119	29.911	14.251	33.963	13,5	6,7
Avustralya	8.733	17.079	13.233	30.404	78,0	6,0
Belçika	10.361	19.978	10.404	24.386	22,1	4,8
Kanada	4.954	9.205	5.982	13.764	49,5	2,7
İspanya	3.398	6.320	3.941	9.405	48,8	1,9
İrlanda	4.620	8.668	4.122	9.146	5,5	1,8
Genel Toplam	212.628	417.546	214.108	506.493	21,3	100,0

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi



TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI



Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63